

2016:5

Villie kyrka

Antikvarisk medverkan, 2015

Linn Ljunggren

Rapport 2016:5

Villie kyrka

- Ramp och avfuktare

Antikvarisk medverkan
Villie, 1393
Skurup
Skåne län

Linn Ljunggren

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Tomegapskatan 22
223 50 Lund

www.regionmuseet.se

© 2016 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2016:5

Omslagsfoto: Val av material till rampbygge
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Villie kyrka – Ramp och avfuktare

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Skyddsföreskrifter enligt KML	6
Skadebild/Motiv till åtgärder	6
Utförda åtgärder	6
Ramp	6
Avfuktare	7
Iakttagelser under restaureringen	7
Avvikelser från arbetshandlingar	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	7
Bilagor	8

Karta över Skånes kommuner. Skurups kommun markerad med färg.

Redigerad karta från Bebyggelseregistret. Villie kyrka är markerad med pilen. Villie ingår i tätorten Rydsgård som är en del av Skurups kommun.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Under år 2015 har anläggande av ny permanent ramp vid entrén till Villie kyrka anlagts. Rampen placerades på den västra sidan. Innan rampen anlades utfördes en arkeologisk undersökning av Sydsvensk arkeologi AB.

Under arbetet installerades även en avfuktare i kyrkan, som en del av det nya styr- och reglersystemet. Detta var en del av renoveringen 2014 som hade senarelagts.

Administrativa uppgifter

Objekt	Villie kyrka
Socken	Villie, 1393
Kommun	Skurup
Arbetshandlingar	2010-08-25, Ramböll Sverige AB
Länsstyrelsens diarienummer	2010-11-25, 433-11852-10 2010-11-25, 431-15635-10
Regionmuseets diarienummer	L12.30-301-10, 1393
Byggherre/beställare	Villie församling
Entreprenör	Rose Bergström och son AB
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Linn Ljunggren
Byggnadstid	2015-2016
Slutbesiktning	2016-01-12
Bidrag	KAE
Rapport granskad av	Helene Stalin Åkesson

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Villie kyrka uppfördes troligen omkring 1100-talets andra hälft. Den byggdes då som en romansk gråstenskyrka med ett långhus och ett lägre smalare kor. Under medeltiden slogs det valv i kyrkans långhus. Ett vapenhus ska även ha funnits vid denna tid. Omkring år 1740 tros kyrkan ha utvidgats med korsarmar i norr och söder samt ett nytt korparti i öster. I norr tros det ha funnits en bred korsarm som var sammanbyggd med ett äldre vapenhus. I den västra delen av långhuset fanns en nedgång till en gravkammare under golvet.

År 1891 skedde en omfattande exteriör- och interiör ombyggnad kyrkan. Med undantag för långhusets två västra travéer, revs kyrkan och byggdes upp på nytt med nya korsarmar i norr och söder, nytt kor samt sakristia och arkivrum. Kyrkan fick en ny sockel av kilad gråsten och på den bevarade långhusdelen lämnades en sockel av tuktad gråsten kvar. Kyrkan fick ny takstol av bilad furu samt skifferplattor på taket. Samtliga dörrar och fönsteröppningar gjordes rundbågiga.

Elektrisk värme installerades i kyrkan år 1952. 1958 tillkom glasmålningarna i korfönstren, gjorda av konstnären Jan Brazda. I början av 1970-talet gjordes en omfattande utvändig- och invändig restaurering med avfärgning av putsade fasadytor samt invändig avfärgning/omgestaltning interiören (kor, ny orgel och nytt altarbord).

År 1978 gjordes bårummet om till ett vapenhus genom en öppning in mot långhuset.

Under 2013-2014 renoverades Villie kyrka. Renoveringsarbete omfattade underhåll av tak, fasader, målning av ytskikt invändigt, elarbeten mm.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Eftersom Villie kyrka är uppförd innan 1940 skyddas den som Kyrkligt kulturminne enligt Kulturmiljölagen. Detta innebär ”Kyrkobyggnader och kyrkotomter skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas.” enligt lagens 4 kap. 2 § KML.

Skadebild/Motiv till åtgärder

I samband med den in- och utvändiga renoveringen av Villie kyrka ansökte församlingen även om att anlägga en ramp vid den västra entrén. Detta för att öka tillgängligheten till kyrkan.

Utförda åtgärder

Ramp

Innan anläggandet av rampen gjordes en arkeologisk schaktövervakning av arbetet av Sydsvensk arkeologi. Företaget medverkade även vid grävningen inför rampen. Undersökningen visade på att det fanns flera stora stenar placerade i området. Det fanns även en stensamling som satt lite tätare ihop. Vad det kan ha varit är dock okänt. En tanke är att det kanske varit någon sorts grund till en väg eller någon sorts kant för stabilisering.

Beslut om stenmaterial togs mellan samtliga parter. Grå granitsten valdes likt den befintliga trappan för att det skulle smälta väl ihop med kyrkan.

När rampen först anlades, visade det sig vid närmare undersökning att den hade fel lutningen enligt PBL:s regler. Den lades därför om för att få ett riktigt fall. Efter andra omläggningen kunde rampens lutning godkännas.

I samtal mellan medverkande parter togs ett gemensamt beslut om formgivning av rampens räcke. Första förslaget var ett mer modernt, enkelt, grått, rundformat räcke vilket skulle riskera att bli ett alltför dominerande inslag i entrén. Istället användes ett smäckrare räcke med mjukare former i en svart kulör för att rampen samtidigt skulle få en tydlig karaktär.

Avfuktare

Samtidigt som arbetet pågick med rampen slutfördes en efterhalkande del av den invändiga renoveringen av kyrkan, anläggandet av en avfuktare inne i kyrkan. Avfuktaren placerades i den södra korsarmen. Det gjordes ett mindre hål i södra korsarmens västra murdel och vattenavledning placerades i anslutning till där det tidigare grävts för dränering. Avfuktaren var av fabriken Airwater. Avfuktaren ingår i det nya styr- och reglersystemet.

lakttagelser under restaureringen

Se Arkeologisk rapport 20:1 från Sydsvensk arkeologi

Avvikelse från arbetshandlingar

Inga avvikelser gjordes från handlingarna.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Rampanläggningen i Villie kyrka har skett i enlighet med arbetshandlingarna och länsstyrelsens beslut.

Arbetena har utförts på ett anpassat sätt för byggnaden och dess material samt hantverkarmässigt genomförts väl. De estetiska besluten skett i samförstånd mellan entreprenör, antikvarie och församlingen.

Både stenvall för rampen och räckesvalet smälter väl ihop med kyrkans karaktär. Anläggandet av rampen har ytterligare tillgängliggjort kyrkan som tidigare har förbättrats genom anpassning av långhusegolvet i anslutning till vapenhuset vid renoveringen 2014.

Anläggningen av avfuktaren i kyrkan kommer förbättra den invändiga miljön i kyrkan och bidra till dess bevarande.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2010-11-25	Beslut, Länsstyrelsen i Skåne
2014	Villie kyrka, AM, Petter Jansson och Linn Ljunggren
2015	Arkeologisk rapport nr 20:1, Sydsvensk arkeologi
2016-01-13	Kulturhistoriskt intyg, Regionmuseet Kristianstad

Lund, 2016-05-19

Linn Ljunggren

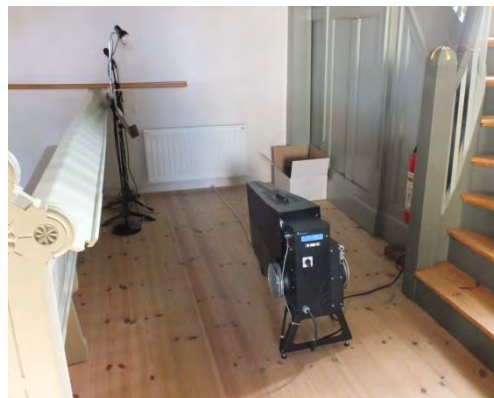
Bilagor

Olika granityper jämfördes för att hitta en passande kulör på stenen för anläggandet av rampen.

Bilder på rampen innan räcket.

T.v. Det slutliga resultatet av rampbygget. T.h kyrkans nya anfuktare.

Regionmuseets E-rapportserie 2016

Kulturmiljö

1. Stora Råby kyrka – tillgänglighetsanpassning med ramp, Stora Råby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2014
2. Lomma kyrkogårdar – Kapell- och Nya Kapellkyrkogården, Lomma sn, VP, Maria Johansson och Tony Svensson, 2015
3. Kågeröds kyrka – inre renovering, Kågeröds sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011
4. Agusastugan – vårdåtgärder, Andrarum sn, AM, Emelie Petersson, 2015
5. Villie kyrka – Ramp, Villie sn, AM, Linn Ljunggren, 2015

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

